

során milyen észrevételeink voltak? Milyen újabb belátások ébredtek bennünk? Milyen gyakorlati értékű tapasztalataink vannak pl. a dolgozatíratás, szótanítás terén? mik a feltételei egy-egy eredményes ismétlési órának? milyen legyen ennek óravázlati beosztása? Hogyan lehet eredményesen vezetni az ifjúsági körök munkáját? stb. A hivatási öntudatra törekvő nevelőnek elmulaszt-hatatlan ez az önvizsgálódás.

Ebben a rovatban tehát a pedagógus-közvélemény megnyilvánulásának akarunk teret nyújtani. Legyen ez a rovat nevelői eljárásunknak és hivatástudatunknak mintegy lázmérője, amely az iskolai munkánkkal kapcsolatos elvi jelenségekre mutat rá vagy a gyakorlati eljárásmód egyes kérdéseit vetíti a közösség elé.

Hogy pedig ez a rovat állandó hű tükre legyen a mi sokszínű pedagógiai munkánknak, kérjük olvasóinkat, kapcsolódjanak bele *aktív részvételükkel* is. Szívesen látjuk a különböző iskolatípusoknál dolgozó kartársak írásait. Legyen az eszmei célzatú megjegyzés, elméleti vagy gyakorlati problémák megvitatása. Esetleg az iskolai ügyvitelnek, a pedagógiai közigazgatásnak, vagy a Tanterv és Utasítás egyes kérdéseinek közérdekű tárgyalása.

Legyen tehát ez a rovat a pedagógiai öntudatosulásnak és a hivatási lelkiismeretvizsgálatnak hathatós tényezője.

Szerkesztőség.

A középiskola reformja a mai Franciaországban. A második világháború forgatagában még jóformán ki sem alakult ez a mai Franciaország, de természetesen mélyreható változtatások gondolatával foglalkozik a nevelés terén. A nagy nemzeti katasztrófa után ez magától értetődő. A nevezett hozzáférhető folyóiratok és könyvek ismerete híján, csak néhány cikkből alkothatunk

magunknak némi fogalmat, mit is tervez az új nevelés Franciaországban. Legutóbb a *Cité Nouvelle* szeptemberi számában olvassunk hosszabb tanulmányt Pierre Faure tollából. Részben az 1940. szeptember 21-én kiadott rendelet elveit ismerteti, részben pedig saját javaslatát, amelyet a katolikus nevelők kongresszusán adott elő.

A hangsúly természetesen a nevelésen van: a növendékek egész lelkiéletének alakításán, emberi mivoltának fejlesztésén. A fő követelmények: 1. Az igazi műveltségre káros encyclopedismus kiküszöbölése. 2. A nevelői oktatás egységének megteremtése. 3. A nevelés egyszersmind a gyermek lélekben is egységet alakítson ki: hozza összhangba képességeit és erőit. Ennek elérésére vezető tanárt óhajt az iskolai munka élére állítani (professeur principal) akinek feladata, hogy a tantárgyak elosztását és egyetlen nevelői célra való egybehangolását valóra váltsa, még pedig mind az iskolai év, mind pedig az egyes tanítási napok keretében. (Vég-eredményben a sok adminisztratív teendőől mentesített igazgatóról van itt szó, tehát pedagógiai vezetőről, akinek ezt a feladatkörét nem zavarja temérdek ügyviteli gond.) Ezenkívül azonban a javaslat az egyes osztályokban is nagyobb szerephez akarja juttatni az osztályt irányító tanárt, akinek kezében több tantárgyat egyesít, sőt az alsóbb osztályokban az egyetlen tanerő gondolatáért száll síkra, mondván, hogy ott a különböző tantárgyak tudományos igénye még nem olyan nagy s így azok az anyanyelvtanítás keretében nagyjából megférnek. Persze a tárgyak csökkentése mellett is lándzsát tör: az anyanyelven kívül a latin és görög nyelv behatóbb művelését szorgalmazza, hisz ezek a franciák számára nem holt nyelvek, csak nem beszélt nyelvek; de egyszersmind ihletők, gyökeret adók. Az alsóbb osztályokból a tehermentesítés

érdekében a mennyiségtant csak a szám-tanra óhajtaná korlátozni, de bőségesen kárpótolná a felzúduló szaktanárokat a felsőbb osztályokban, ahol az algebra és geometria jogaihoz jutna. Akármilyen indokolt gyakorlati követelmény az élő nyelvek alaposabb művelése, le kell mondani róla s inkább a megértés, az impresszív tudás fejlesztését érhetjük el, ha nem akarunk a „sokat markol keveset fog“ hibájába esni. Annyival is inkább, mert a testnevelés legalább heti 6 órával szerepel a munkarendben a korszellemnek megfelelően. De külön kiemeli a javaslat, hogy ezek az órák a nemesebb szolgálatában állanak, a tanárt, akinek hivatásköre lesz ez, már nem is testnevelő tanárnak, hanem *professeur général*-nak nevezik. Az ő gondolja, hogy az ifjúság férfias magatartást sajátítson el és közösségi szellemen nevelkedjék fel. A kollektív játékok, enek, csoportos tevénytársulás, csapat-torna mind ezt szolgálja.

Ehhez a neveléshez természetesen világnézet kell. Hangsúlyozza a javaslat, hogy határozott eszmei nevelésre gondol, amelynek elvei szinte tantételnek számíthatnak. Idézi Pétain tábornagy szavát: „Az élet nem semleges, abban áll, hogy bátran állást kell foglalnunk. Nem lehetséges a semlegesség az igaz és a hamis között, a jó és a rossz, az egészség és a betegség, a rend és a rendtelenség. Franciaország és anti-Franciaország között.“ A javaslatnak — katolikus jellegét XI. Piusz pápának a keresztény nevelésről szóló encikliájára való bőséges hivatkozás adja meg. Általában az egész javaslat a korszerű nemzeti eszmék és a katolikus nevelői eszmény összeforrasztásán át igyekszik a jövő francia középiskolái nevelői munka alapelveit megállapítani.

Részletesebben kellene ismernünk a megjelent rendeleteket, a kérdéssel foglalkozó irodalmat, hogy tisztán lás-

suk a megvalósítás egyes mozzanatait és megérthessük igazi értéküket. Hangoztatjuk, hogy a fentiekben egy nevelői kongresszuson elhangzott javaslat vázlatos ismertetésére szorítkoztunk.

Krammer Jenő.

Jegyzetek a „Gyermek és ifjúsági könyvtárak“ c. tanulmányhoz. A Nevelésügyi Szemle 1941. 7—8. sz.-ban megjelent írásomhoz nemcsak utóirat, de helyesbítés gyanánt is közölnöm kell azt a tényt, hogy mégis történt valami érdemleges kezdeményezés a gyermekkönyvtárak ügyében. A Fővárosi Könyvtár harminc évvel ezelőtt (nég Szabó Ervin igazgatása alatt) megnyitott egy gyermekkönyvtárat a Papnövelde, később Prohászka Ottokár utcában. Ennek 40 kölcsönző tagja volt. Ma a Királyi Pál utcában működik a jól felszerelt könyvtár s 1500 tanuló veszi igénybe. Naponta átlag 150 gyermek használja s mivel egyszerre három művet lehet kölcsönözni, így napi 900 kötetre rug a kötetek forgalma. A tagok kora 6—18 év, évi díj: 1 pengő.

A könnyen kezelhető betűrendes cédulakatalóguson kívül a könyvtárosok is készséggel tájékoztatják az érdeklődő ifjú olvasókat. A kisebb gyermekek számára elkülönített helyen kényelmesen hozzáférhető kis állványokon vannak csoportosítva a művek, külön a kisebb és nagyobb évfjártok számára; a gyermekek könnyen tájékozódhatnak és szabadon választhatnak Benedek, Gaál, Jókai, Verne, May s más kedvelt írók könyvei között. A könyvek gondosan vannak csoportosítva a kicsiknek tetsző meséskönyvektől a serdülőknek való ismeretterjesztő művekig. (A magyar szellem néprajza, A fizika uttörői, Bevezetés a szerves kémiába stb.) minden gyermek megtalálja a neki szükséges művet. Egy kis diák kérdésemre azt válaszolta, hogy ő mind a „neki megfelelő azaz kalandos művet“ keresi, na-